

ARGO
TRITON

DRUHÁ
NADACE
Isaac
Asimov

ARGO
TRITON

Isaac Asimov
Druhá Nadace

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnožována a ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.*

Czech edition © Stanislav Juhaňák – Triton, 2021

Czech edition © Argo, 2021

Copyright © 1952, 1980 by the Estate of Isaac Asimov

This translation is published by arrangement with Doubleday, an imprint
of the Knopf Doubleday Publishing Group, a division of Random House, Inc.

Translation © Viktor Janiš, 2021

Cover © 1986 by Michael Whelan

ISBN 978-80-7553-919-9 (Juhaňák Stanislav – Triton)

ISBN 978-80-257-3543-5 (Argo)

DRUHÁ

Isaac
Asimov

NADACE

ARGO
TRITON

Marcii, Johnovi a Stanovi

Prolog

První galaktická říše přetrvala desítky tisíc let. Pod její centralizovanou správou, někdy tyranskou, jindy benevolentní, vždy však spořádanou, spadaly veškeré planety v celé galaxii. Lidé si již nedokázali představit, že by tomu mohlo být jinak.

Všichni až na Hariho Seldona.

Hari Seldon byl poslední velký vědec První říše. To on plně rozpracoval vědu zvanou psychohistorie – kvintesenci sociologie, vědu, která studovala lidské chování redukované na rovnice.

Zatímco chování jednotlivců je nepředvídatelné, reakce davů se podle Seldonových zjištění dají statisticky zpracovat. Čím větší dav, tím větší přesnosti lze dosáhnout. A Seldon nepracoval s ničím menším než s obyvatelstvem celé galaxie, která v jeho časech čítala bezmála trilión duší.

A právě Seldon navzdory selskému rozumu i všeobecnému přesvědčení předpověděl, že ona úžasná Říše, která vypadala tak silná, se ve skutečnosti nenapravitelně rozkládá a upadá. Předpověděl (anebo vyřešil rovnice a interpretoval jejich symboly, což vyjde nastejno), že pokud bude galaxie ponechána sama sobě, nová ústřední vláda se zrodí až po třiceti tisících letech utrpení a anarchie.

Seldon se rozhodl s tímto nepříznivým trendem bojovat a připravit takové podmínky, aby mír a civilizace byly obnoveny již za tisíc let. Uvážlivě založil dvě kolonie vědců, které nazval „Nadacemi“. Záměrně je založil na „opačných koncích galaxie“. Jedna Nadace se těšila plné pozornosti médií, existence té druhé se naopak tutlala.

V románech *Nadace a Nadace a Říše* se vypráví o prvních třech staletích dějin První Nadace. Ta začínala jako malé společenství encyklopedistů zapadlých v prázdnotě vnější galaktické periferie. Pravidelně čelila krizím, při nichž se dostala do sevření socioekonomických proudů té doby a lidských proměnných. Manévrovací prostor měla přitom omezený pouze na

jeden postup, a když se tímto směrem vydala, otevřel se před ní nový horizont rozvoje. To vše naplánoval Hari Seldon, který byl tou dobou již dávno mrtvý.

Díky technologické převaze ovládla První Nadace okolní planety, dávno upadlé do barbarství. Postavila se vojenským diktaturám, které se odtrhly od skomírající Říše, a porazila je. Postavila se i zbytku Říše pod jejím posledním silným císařem a posledním silným generálem a porazila ji.

Potom však musela čelit něčemu, co ani Hari Seldon nemohl předpovědět, drtivé síle jediného člověka – mutanta. Tvor známý pod přezdívkou Mezek se narodil se schopností libovolně ovlivňovat emoce cizích lidí a formovat jejich myšlení. Z jeho nejzatvrzejších protivníků se stávali jeho oddaní služebníci. Armády s ním nemohly a ani *nechtěly* bojovat. První Nadace se před jeho mocí musela sklonit a Seldonův plán se zčásti ocitl v troskách.

Zůstala záhadná Druhá Nadace, cíl veškerého pátrání. Mezek ji musí najít, aby završil ovládnutí galaxie. Ti, kdož zůstali věrní zbytku První Nadace, ji musí najít ze zcela jiného důvodu. Ale kde je? To nikdo nevěděl.

Tohle je tedy příběh o pátrání po Druhé Nadaci!

Část první

Mezek pátrá

Dva muži a Mezek

MEZEK ... Po pádu První Nadace dostaly konečnou podobu konstruktivní prvky Mezkova režimu. Právě on se po definitivním rozpadu galaktické Říše zapsal do dějin jako první vládce sjednoceného prostoru skutečně imperiálního měřítka. Předchozí komerční impérium padlé Nadace bylo i přes nehmatatelnou podporu psychohistorických proroctví různorodé a volně propojené. Nedalo se vůbec porovnat s Mezkovou centralizovanou Unií světů, zahrnující jednu desetinu objemu galaxie a jednu patnáctinu jejího obyvatelstva. Obzvláště za éry takzvaného Pátrání...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE¹

O Mezkovi a jeho říši se toho v Encyklopedii pochopitelně píše mnohem více, ale prakticky nic se již nevztahuje k našemu tématu a pro naše účely je jazyk encyklopedistů většinou příliš suchý. Mezkovo heslo pojednává především o hospodářských podmínkách, které vedly k vzestupu „Prvního občana Unie“ (jak si Mezek nechával oficiálně říkat), a ekonomických dopadech jeho vlády.

Pokud autor příslušného hesla mírně žasne, jak nesmírně rychle dokázal Mezek během pěti let vybudovat rozsáhlé panství, nenechává to na sobě znát. Pokud ho dále překvapuje náhlé ukončení expanzivní politiky ve prospěch pětileté konsolidace území, pak to tají.

¹ Všechny citace z *Galaktické encyklopedie*, jež zde se svolením nakladatele přetiskujeme, pocházejí ze sto šestnáctého vydání z roku 1020 EN, které vyšlo péčí Nakladatelství Galaktické encyklopedie na Terminu.

Necháme tedy Encyklopedii být, vydáme se k cíli vlastní cestou a budeme se věnovat dějinám Velkého mezivládí – mezi Prvním a Druhou galaktickou říší – od konce oněch pěti let konsolidace.

Pokud jde o politiku, panuje v Unii klid. Její hospodářství vzkvétá. Málokdo by vyměnil mír za Mezkovy pevné vlády za chaos, který mu předcházel. Na planetách, které před pěti lety znaly Nadaci, možná mnozí nostalgicky litovali, ale víc už nic. Vůdci Nadace byli mrtví, pokud byli neupotřebitelní, a konvertovaní, pokud byli užiteční.

A ze všech konvertovaných byl Han Pritcher, dnes generálporučík, ten nejužitečnější.

Za Nadace byl Han Pritcher kapitánem a příslušníkem demokratické opozice. Když Nadace padla Mezkovi k nohám bez boje, Pritcher s ním bojoval. Tedy do té doby, než byl konvertován.

Nešlo o konverzi v běžném slova smyslu, kdy člověk změní názory pod tlakem lepších argumentů. To Han Pritcher věděl moc dobře. Byl obrácen, protože Mezek jakožto mutant byl díky svým mentálním schopnostem s to zcela změnit člověka k obrazu svému. Ale to Pritcherovi naprosto vyhovovalo. Samotná spokojenost s konverzí byla jejím hlavním příznakem, ale Han Pritcher už na to ani nebyl zvědavý.

Když se teď ten ostřílený cestovatel a agent rozvědky vracel ze své páte velké expedice do nezměrných prostor galaxie za hranicemi Unie, těšil se na nadcházející rozhovor s „Prvním občanem“ přímo bezelstně. Jeho přísná tvář vypadala, jako by ji vydlabali z tmavého dřeva bez žilek a jako by při sebemenším pokusu o úsměv měla popraskat. Žádná radost na ní nebyla znát – ale ono jí ani nebylo potřeba dávat navenek najevo. Mezek viděl emoce uvnitř do nejmenšího detailu, tak jako by si obyčejný člověk povšiml zaškubnutí obočí.

Pritcher nechal vznášedlo ve starých vícekrálovských hangárech a vešel na pozemek paláce pěšky, jak se to po všech vyžadovalo. Ušel půldruhého kilometru po prázdné a ztichlé silnici s vyznačenými šipkami. Pritcher věděl, že na mnoha čtverečních kilometrech palácových pozemků není jediný strážný, jediný voják, jediný ozbrojený muž.

Mezek nepotřeboval chránit.

Mezek byl svým nejlepším, všemocným ochráncem.

Pritcher se zaposlouchal do svých měkkých kroků. Před ním se už rozprostíraly pableskující, neuvěřitelně lehké a neuvěřitelně silné kovové zdi, v troufalých, přehnaných a takřka hektických obloucích, tak typických pro architekturu pozdní Říše. Tyčily se nad prázdnými pozemky i přelidněným městem na horizontu.

Uvnitř paláce dlel sám onen muž, na jehož nelidských schopnostech byla závislá nová aristokracie a celá struktura Unie.

Ohromné hladké dveře se před generálem majestátně otevřely a on vešel dovnitř. Vstoupil na velkou a širokou rampu, která se i s ním začala zvedat. Rychle v tom bezhlučném výtahu vyjel až nahoru. V oslňujícím třpytu palácových věží stanul před malými obyčejnými dveřmi Mezkovy komnaty.

Otevřely se –

Bail Channis byl mladý a Bail Channis byl nekonvertovaný. Jednoduše řečeno, Mezek jeho emocionální ustrojení nikdy neupravil. Zůstávalo přesně takové, jaké dostal dědičně do vínku a jak ho později ovlivnilo jeho prostředí. A i to ho těšilo.

Nebylo mu ještě ani třicet a už byl v hlavním městě nesmírně dobře zapasán. Byl hezký, bystrý – a proto ve společnosti slavil úspěchy. Byl inteligentní a rozvážný – a proto slavil úspěchy u Mezka. A oba druhy úspěchu ho úžasně těšily.

A nyní ho Mezek poprvé povolal k osobní audienci.

Šel po dlouhé třpytivé silnici, která vedla přímo k houbovitým hliníkovým věžím, v nichž kdysi, v dobách starých císařů, bydlel kalganský vicekrál. Později byly sídlem nezávislých knížat kalganských, kteří již vládli sami, a dnes v nich přebýval První občan Unie, jenž vládl své vlastní říši.

Channis si pro sebe broukal. Neměl žádné pochybnosti, oč půjde. Přirozeně o Druhou Nadaci! Ten všudypřítomný strašák, jenž Mezka donutil zastavit politiku neomezené expanze a vyměnit ji za statickou opatrnost. Oficiální termín pro tento nový přístup zněl „konsolidace“.

Teď se začaly šířit řeči – a ty se nedají zastavit. Mezek se chystá obnovit ofenzívu. Mezek zjistil polohu Druhé Nadace a teď ji napadne. Mezek se s Druhou Nadací dohodl a rozdělil si s ní sféry vlivu. Mezek usoudil, že Druhá Nadace neexistuje, a zabere celou galaxii.

Nemá cenu uvádět tu všechny fámy, které člověk zaslechl v předpokojích. Nebylo to ani poprvé, co takové zvěsti kolovaly. Nyní ale vypadaly opodstatněnější a všechny nespoutané a rozpínavé duše, kterým svědčila válka, vojenská dobrodružství a politický chaos a které chřadly v dobách stability a zatuchlého míru, znatelně pookřály.

Bail Channis byl jedním z těchto lidí. On se záhadně Druhé Nadace nebál. On se tedy ani nebál Mezka a vychloubal se tím. Někteří lidé tomu bohatému mladíkovi nepřáli a snad zlomyslně čekali, že tenhle veselý miláček žen, jenž si otevřeně utahoval z Mezkova vzhledu a poustevníckého života, špatně skončí. Nikdo se k němu neodvážil připojit a jen pár se jich odvážilo zasmát, ale když se mu nic nestalo, jeho pověst patřičně vzrostla.

Channis narychlo vymýšlel slova na melodii, kterou si broukal. Šlo o nesmyslné veršičky s opakujícím se refrénem: „Druhá Nadace – sakra práce – konec civilizace.“

Byl v paláci.

Ohromné hladké dveře se před Channisem majestátně otevřely a on vešel dovnitř. Vstoupil na velkou a širokou rampu, která se i s ním začala zvedat. Rychle v tom bezhlučném výtahu vyjel až nahoru. V oslňujícím třpytu palácových věží stanul před malými obyčejnými dveřmi Mezkovy komnaty.

Otevřely se –

Muž, který neměl jiné jméno než Mezek a jiný titul než První občan Unie, se podíval zrcadlovým sklem stěny na osvětlené vznošené město na obzoru.

V houstnoucím šeru vycházely hvězdy a do jedné mu podléhaly.

Na okamžik ho to potěšilo a pak se usmál. Jsou podřízeni osobnosti, kterou jen málokdo v životě viděl.

Mezek nebyl žádná pastva pro oči – jeho vzhled ze všeho nejvíc ponoukal k výsměchu. Ne víc než pětapadesát kilogramů bylo roztaženo do jeho sto sedmdesáti centimetrů. Kostnaté končetiny mu z neladného vychrtlého těla přímo trčely a dojem z vyzáblé tváře vždycky přebil jeho masitý frňák, který z ní vyčníval dobrých sedm centimetrů.

Jen jeho oči nějak nezapadaly do všeobecné frašky jménem Mezek. V jejich jemnosti – a na největšího dobytce galaxie to byla podivuhodná jemnost – se zračil smutek, který nikdy nebyl úplně potlačen.

Ve městě byla k mání veškerá myslitelná zábava luxusního hlavního města luxusní planety. Mohl přenést své hlavní město na Nadaci, která byla z jeho porobených nepřátel nejsilnější, ale byla daleko, až na samém okraji periferie. Kalgan mu ze strategického hlediska vyhovoval mnohem lépe – jednak se nacházel mnohem více ke středu a pak měl dlouhou tradici vyhlášeného rekreačního světa pro aristokracii.

Přesto však v jeho tradičním veselí, umocněném neslýchanou prosperitou, nenacházel klidu.

Báli se ho, poslouchali ho a možná ho i respektovali – z dosti značné vzdálenosti. Ale kdo se na něj dokázal podívat bez pohrdání? Jedině ti, které konvertoval. A jakou cenu měla pro něj jejich umělá loajalita? Scházela jí štáva. Býval se mohl ověřit tituly, zavést staré či zbrusu nové rituály, ale to by nic nezměnilo. Lepší – anebo alespoň ne horší – je být prostě První občan – a skrývat se.

Cosí se v něm náhle vzbouřilo a vzpříčilo. Ani kousek galaxie mu nesmí být odepírán. Na celých pět let se zahrabal tady na Kalganu, mlčel kvůli věčné, mlhavé a všeprostopující hrozbě neviděné, neslyšené a neznámé Druhé Nadace. Bylo mu dvaatřicet. Nebyl starý – ale připadal si starý. Jeho tělo bylo zesláblé a na tom nic nezměnilo ani jeho fenomenální duševní schopnosti.

Každá hvězda! Každá hvězda, kterou vidí – a dokonce i každá hvězda, kterou nevidí. Všechno to musí být jeho!

Pomstít se všemu. Lidstvu, jehož není součástí. Galaxii, do níž nezapadá.

Studené výstražné světlo nad jeho hlavou zablikalo. Dokázal přesně sledovat, jak se k němu palácem blíží muž, a skoro proti své vůli cítil, jak se přes jeho neurony přelévají měkké vlnky emocionálního obsahu.

Jeho totožnost poznal bez námahy. Byl to Pritcher.

Kapitán Pritcher z někdejší Nadace. Ten kapitán Pritcher, kterého byrokrati upadajícího režimu ignorovali a při povyšování přeskakovali. Onen kapitán Pritcher, kterého připravil o práci na bezvýznamném místě v rozvědce a kterého pozvedl z bahna. Ten kapitán Pritcher, jehož nejdříve jmenoval plukovníkem a posléze generálem a jemuž rozšířil operační pole na celou galaxii.

Generál Pritcher, někdejší zatvrzelý rebel, dnes naprosto loajální. Nikoli snad kvůli výhodám, kterých se mu dostalo, ani loajální z vděčnosti.

Nebyl mu ani věrný proto, že šlo o vzájemně výhodný vztah – loajální byl jen a pouze díky konverzi.

Mezek cítil onu pevnou a nezměnitelnou svrchní vrstvu loajality a lásky, která zabarvovala každický záchvěv a vír Pritcherových citů – vrstvu, kterou mu před pěti lety sám implantoval. Hluboko pod ní se skrývaly stopy po původní zatvrzelé individualitě, netrpělivosti, která nebrala ohledy na pravidla, idealismu – ale i on už je sotva dokázal najít.

Dveře za ním se otevřely a on se obrátil. Průhledná zeď se zcela zatáhla a tma ustoupila před ostrým světlem atomové energie.

Han Pritcher se usadil na židli, kterou mu Mezek ukázal. Při soukromých audiencích u Mezka se nikdo neklaněl, neklečel ani nepoužíval tituly. Mezek byl pouze „První občan“. Říkalo se mu „pane“. V jeho přítomnosti se sedělo, a pokud jste se k němu náhodou otočili zády, nic se nedělo.

Podle Hana Pritchera to vše svědčilo o tom, jak pevně a sebejistě třímá Mezek otěže moci. A Pritcherovi to naprosto vyhovovalo.

„Včera se mi do rukou dostalo vaše shrnující hlášení. Nebudu popírat, že mi přijde poněkud deprimující, Pritchere.“

Generál zvedl obočí. „Ano, asi tak působí – ale nevím, k jakým jiným závěrům bych mohl dospět. Žádná Druhá Nadace prostě neexistuje, pane.“

Mezek to chvíli zvažoval a potom pomalu zavrtěl hlavou, jak už to udělal mnohokrát předtím: „Jsou tu důkazy Eblinga Mise. Ty prostě nemůžete obejít.“

To nebylo nic nového a Pritcher se proti tomu vůbec neohradil. „Mis byl možná největší psychohistorik Nadace, ale v porovnání s Harim Seldonem byl jen dítě. Když zkoumal Seldonovy práce, uměle jste mu stimuloval myšlení. Možná jste ho zatlačil příliš daleko. Mohl se mýlit. Pane, on se *musel* mýlit.“

Mezek vzdychl a vytrčil svou truchlivou tvář na tenkém stonku krku. „Kéž by tenkrát žil jen o minutu déle. Už už mi chtěl říct, kde se ta Druhá Nadace nalézá. Říkám vám, on to *věděl*. Nemusel jsem se stáhnout. Nemusel jsem čekat a čekat. Tolik promarněného času. Uplynulo už pět let – a nic z toho.“

Pritcher nemohl být vůči slabé touze svého vládce přehnaně kritický; jeho upravený mozek mu to neumožňoval. Namísto toho byl znepokojený;

tak nějak nesvůj. „Ale jak jinak by se to dalo vysvětlit, pane?“ namítl. „Vypravil jsem se na celkem pět cest. Trasy jste naplánoval vy osobně. A já nepominul jediný asteroid. Před třemi sty lety Hari Seldon ze staré Říše údajně založil dvě Nadace, které se měly stát zárodkem nové Říše a nahradit tak tu skomírající. Sto let po Seldonovi se už sláva První Nadace – té, již známe tak důvěrně – roznesla po celé galaxii. A dnes už uplynulo tři sta let – a kde má ta záhadná Druhá Nadace být? Neslyšeli o ní ani v tom nejzapadlejším koutu galaxie.“

„Ebling Mis tvrdil, že zachovávala přísné utajení. Jedině utajení může proměnit její slabost v přednost.“

„Tak hlubokého utajení lze docílit jen v případě, když vůbec neexistuje.“

Mezek na něj upřel své velké oči: pohled to byl pronikavý a zároveň ostražitý. „Ne. Ona opravdu existuje.“ Ukázal na Pritchera kostnatým prstem. „Dojde k mírné změně v taktice.“

Pritcher se zamračil. „Hodláte odletět osobně? To bych vám příliš neradil.“

„Ne, samozřejmě že ne. Odletět budete muset znovu vy – tentokrát už naposledy. Ale krom vás pověřím velením ještě jednoho člověka.“

Rozhostilo se ticho a pak se Pritcher pevným hlasem zeptal: „Koho, pane?“

„Bude to jeden mladík z Kalganu. Bail Channis.“

„V životě jsem o něm neslyšel, pane.“

„Ne, to bych ani nepředpokládal. Ale je bystrý, ambiciózní – a *není* konvertovaný.“

Pritcherova dlouhá brada se jen na okamžik zachvěla. „Nechápu, co je v tom za výhodu.“

„Jedna by se našla, Pritchere. Prokázal jste mi cenné služby. Ale patříte ke konvertovaným. Vaší motivací je jednoduše vynucená bezpodmínečná věrnost mojí osobě. Když jste přišel o svou původní motivaci, přišel jste také o něco, o subtilnější pohnutku, kterou dost dobře nedokážu nahradit.“

„Já to tak necítím,“ ohradil se Pritcher příkře. „Dobře si vzpomínám, jaký jsem byl v dobách, když jsem ještě byl váš nepřítel. Necítím se v žádném ohledu méněcenný.“

„Přirozeně,“ přitakal Mezek a koutky úst se mu stočily do úsměvu. „Váš úsudek v této věci je sotva objektivní. Ale tenhle Channis je ctižádostivý –

a sám za sebe. Je zcela důvěryhodný – přestože je loajální jen sám k sobě. Ví, že letí na mých křídlech, a udělá cokoli, aby zvětšil mou moc, a tak letěl co nejdéle, daleko a na nějaké krásné místo. Pokud poletí s vámi, dodá svému pátrání ještě jeden rozměr – touhu polepšit si.“

„Pokud se domníváte, že mě to zdokonalí,“ naléhal Pritcher, „proč nemůžete tu mou konverzi zrušit? Teď už mi přece nemůžete nedůvěřovat.“

„To nikdy, Pritchere. Dokud jste mi na dosah ruky, nebo lépe řečeno na dosah blasteru, nikdy z vás konverzi nesejmu. Kdybych to teď udělal, nepřežil bych ani minutu.“

Generálovi se rozšířilo chřípí. „Tak to mě ranilo.“

„Nechci vás ranit, ale vy už si prostě nedokážete představit, jak byste cítil, kdybyste mohl dát průchod své přirozené motivaci. Lidská mysl nesaší, když ji někdo ovládá. Právě z tohoto důvodu nemůže běžný hypnotizér zhypnotizovat člověka proti jeho vůli. Já to dokážu, protože nejsem hypnotizér, a věřte mi, nechtěl bych čelit vaší nenávisti, kterou nemůžete dát najevo a o níž ani nevíte, že ve vás dřímá.“

Pritcher sklonil hlavu. Marnost ho celého vysvlékla donaha. Ztěžka ze sebe vypravil: „Ale jak tomu člověku můžete důvěřovat? Chci říct, *naprosto* důvěřovat – tak jako můžete důvěřovat mně po konverzi.“

„No, to nejspíš úplně nemůžu. Proto musíte letět s ním. Víte, Pritchere,“ Mezek se pohroužil do měkkého křesla, v jehož opěradle vypadal jako oživlé toporné párátko, „kdyby *náhodou* na Druhou Nadaci narazil – kdyby ho *náhodou* napadlo, že by mu z dohody s ní kynul větší prospěch... Chápete?“

Pritcherovy oči se náramně spokojeně zaleskly. „To je lepší, pane.“

„Přesně tak. Ale pamatujte, že musí mít volnou ruku.“

„Jistě.“

„A... ehm... Pritchere. Ten mladík je pohledný, příjemný a nadmíru okouzlující. Nenechte se ošálit. Je nebezpečný a nemá skrupule. Pořádně si rozmyslete, než mu v něčem začnete bránit.“

To je všechno.“

Mezek byl opět sám. Nechal světla zhasnout a stěna před ním zase zprůsvitněla. Obloha teď byla purpurová a město bylo světelnou šmouhou na horizontu.

K čemu to všechno bylo? A kdyby se opravdu *stal* pánem celého vesmíru, tak co pak? Přestali by potom muži jako Pritcher být přímí a vysocí, sebejistí a silní? Zošklivěl by pak Bail Channis? Byl by on sám jiný než teď?

Proklel své pochyby. Po čem vlastně touží?

Studené výstražné světlo nad jeho hlavou zablikalo. Dokázal přesně sledovat, jak se k němu palácem blíží muž, a skoro proti své vůli cítil, jak se přes jeho neurony přelévají měkké vlnky emocionálního obsahu.

Jeho totožnost poznal bez námahy. Byl to Channis. Tady neviděl Mezek žádnou uniformitu, ale primitivní rozmanitost silné mysli, nedotčené a nezformované ničím jiným než mnohotvárnou dezorganizovaností vesmíru, která se mu znázorňovala jako přívaly a vlny. Na povrchu byl opatrný, hladina uhlazená, tu a tam ve skrytých vírech bylo znát cynické sprostáctví. A pod tím vším byl silný proud sobectví a sebelásky, tu a tam výron krutého humoru a tamhle jako podloží stojatý rybník ctižádosti.

Mezek cítil, že by se mohl natáhnout a ten proud přehradit, vylít rybník z pánve a nasměrovat vodu z něj jiným směrem, vysušit jeden proud a vyvrátit jiný pramen. Ale co z toho? I kdyby se Channisova hlava skláněla v tom nejhlubším obdivu, co by to změnilo na jeho vlastní grotesknosti, kvůli níž se vyhýbal dnu a miloval noc, kvůli níž se stal poustevníkem v impériu, které je bezvýhradně jeho?

Dveře za ním se otevřely a on se obrátil. Průhledná stěna se opět zcela zatáhla a tma ustoupila před ostrým světlem atomové energie.

„Tahle čest není úplně neočekávaná, pane,“ řekl Bail Channis a zlehka se posadil.

Mezek si všemi čtyřmi prsty promnul mohutný nos. „Pročpak, mladíku?“ opáčil trochu podrážděně.

„Asi je to instinkt. Pokud se mi ovšem nebude chtít přiznat, že se ke mně donesly zvěsti.“

„Zvěsti? A o jaké z těch několika desítek druhů teď mluvíte?“

„O té zvěsti, podle níž se plánuje obnovení galaktické ofenzívy. Doufám, že to není jen fáma a že v té ofenzívě budu moci sehrát náležitou roli.“

„Vy si tedy myslíte, že Druhá Nadace skutečně existuje?“

„Proč ne? Život by byl hned mnohem zajímavější.“

„A vás to rovněž zajímá?“

„Rozhodně. Právě proto, že je to taková záhada! Dá se snad najít lepší námět pro spekulace? Tematické přílohy novin jsou toho poslední dobou plné, což nejspíš není jen tak. *Kosmos* si od jednoho ze svých kmenových autorů objednal článek o světě bytostí čistě duchovní povahy – tedy o občanech Druhé Nadace, chápete. Ti podle něj vládnou mentálními silami srovnatelnými s jakýmkoli fyzikálními silami. Dokážou odstřelit kosmické lodě ze vzdálenosti několika světelných let, vymknout planety z jejich oběžných drah –“

„Zajímavé. Ano. Ale co *vy*, máte na to vlastní názor? Věříte teorii o téhle duchovní síle?“

„Při galaxii, ne! Myslíte, že takové bytosti by zůstaly na domovské planetě? Ne, pane. Podle mě zůstává Druhá Nadace skrytá, protože je slabší, než si myslíme.“

„V tom případě se mohu vyjádřit velmi jednoduše. Jak by se vám líbilo vést expedici, jejímž cílem by bylo Druhou Nadaci nalézt?“

V tom okamžiku se zdálo, že Channise zaskočil proud událostí, které se řítily větší rychlostí, než předpokládal. Jazyk mu zdřevěněl, ticho se protáhlo.

„Nuže?“ pobídl ho Mezek suše.

Channisovi se na čele ukázaly vrásky. „Jistě. Ale kam se mám vydat? Máte k dispozici nějaké informace?“

„Poletí s vámi generál Pritcher –“

„Takže já tu expedici *nemám* vést?“

„To posuďte sám, až domluvíme. Poslouchejte, vy jste se nenarodil na Nadaci. Jste rodilý Kalgaňan, že? Ano. Tak tedy, o Seldonově plánu budete mít možná jen matné povědomí. Když se první galaktická Říše rozpadala, Hari Seldon a skupina psychohistoriků analyzujících budoucí vývoj matematickými nástroji, které v dnešní úpadkové době již nejsou k dispozici, založili dvě Nadace na protilehlých koncích galaxie, aby se prostřednictvím pomalu se rozvíjejících ekonomických a sociologických sil staly ohnisky Druhé říše. Seldon tento cíl rozplánoval na tisíc let – a bez Nadací by to trvalo třicet tisíc let. Ovšem se *mnou* počítat nemohl. Jsem mutant, pro psychohistoriky zcela nepředvídatelný, protože ti dokážou pracovat pouze s průměrnými reakcemi davů. Rozumíte?“

„Dokonale, pane. Ale co s tím mám společného já?“

„To zakrátko pochopíte. Hodlám sjednotit celou galaxii hned – a do-
sáhnout Seldonova cíle za tři sta let. Jedna Nadace – svět přírodovědců –
pod mou vládou nadále rozkvétá. Atomové zbraně, které vyvinuli v pro-
sperující a stabilní Unii, si dokážou poradit s čímkoli v galaxii – možná jen
s Druhou Nadací ne. Takže se o ní musím více dozvědět. Generál Pritcher
jednoznačně zastává názor, že neexistuje. Já vím, že tomu je jinak.“

„A jak to víte, pane?“ zeptal se Channis opatrně.

A z Mezkových slov najednou číselo rozhořčení. „Protože mozky pod
mou kontrolou začal někdo ovlivňovat! Jemně! Subtilně! Ale ne tak sub-
tilně, abych si toho nevšiml. A počet takto ovlivňovaných roste a v rozho-
dujících okamžicích zasahuje cenné lidi. Divíte se nyní, že jsem se z jisté
opatrnosti držel posledních několik let zpátky?

A teď se dostáváme k tomu, proč jste pro mě důležitý. Generál Pritcher
je nejlepší člověk, který mi zůstal, a již není v bezpečí. To on samozřejmě
neví. Ale *vy* jste neprošel konverzí, a tudíž vás nelze okamžitě odhalit jako
Mezkova člověka. Mohl byste vodit Druhou Nadaci za nos déle než jeden
z mých lidí – snad dostatečně dlouho. Chápete?“

„Hm-m-m. Ano. Když dovolíte, pane, musím se na něco zeptat. Jakým
způsobem jsou tito vaši muži narušeni a jak bych tu změnu u generála
Pritchera poznal, kdyby k ní došlo? Zruší se tím konverze? Jsou potom
nelojální?“

„Ne. Už jsem vám řekl, že ta změna je subtilní. O to víc je to znepokoji-
vé, protože se obtížněji odhaluje a někdy musím vyčkávat, než zareaguji –
nemůžu si totiž být jistý, jestli je můj klíčový člověk jen normálně nevypo-
čitatelný, nebo si s ním už někdo pohrál. Jejich loajalita zůstala nedotčena,
ale někdejší iniciativa a důmyslnost je tatam. Zůstane mi na první pohled
naprosto normální člověk, jen zcela nepoužitelný. Za poslední rok to po-
stihlo šest lidí. Šest mých nejlepších.“ Zkřivil se mu koutek úst. „Teď velí na
výcvikových základnách a já bych jim od srdce přál, aby se už nikdy nedo-
stali do krizové situace, ve které by nedejbože měli o něčem rozhodovat.“

„Představme si, pane... představme si, že za tím nestojí Druhá Nadace.
Co když to byl někdo jako vy – další mutant?“

„To plánování je příliš pečlivé, příliš dlouhodobé. Jediný člověk by víc
spěchal. Ne, je to planeta a vy budete moje zbraň proti ní.“

„Jsem nesmírně rád, že dostanu takovou příležitost,“ prohlásil Channis s rozzářenýma očima.

Ale Mezek zachytil to náhlé emocionální vzednutí a řekl: „Ano, už vás zjevně napadlo, že mi prokážete výjimečnou službu hodnou výjimečné odměny – možná i nástupnictví po mně. Máte pravdu. Ale krom toho existují i výjimečné tresty, víte? Moje emocionální gymnastika se neomezuje jen na to, že si lidi k sobě dokážu připoutat.“

A s ponurým neznatelným úsměvem sledoval, jak Channis v hrůze vyskočil ze židle.

Na chvíli, na jeden letmý okamžik, Channis pocítil, jak mu srdce sevřel strašlivý žal. Bolest to byla přímo fyzická, málem z ní omdlel – a pak stejně náhle pominula. Zůstala jen silná vlna vzteku.

„Vztek vám nepomůže,“ podotkl Mezek, „...ano, teď ho maskujete, co? Ale já ho vidím. Takže jen nezapomeňte – *tohle* může být ještě mnohem intenzivnější a trvat mnohem déle. Už jsem pár lidí vybičovanými emocemi zabil a opravdu neexistuje krutější smrt.“

Odmlčel se a pak řekl: „To je všechno!“

Mezek byl opět sám. Nechal světla zhasnout a stěna před ním zase zprůsvitněla. Obloha byla černá a galaktická čocka se na pozadí sametových hlubin vesmíru třpytila jako korálky na podložce.

Závoje mlhovin nebyly nic jiného než masy hvězd tak početných, že se slévaly jedna do druhé a zbýval po nich všehovšudy jen oblak světla.

A všechny budou jeho –

Teď už zbývalo zařídít jen poslední věc a může jít spát.